

केशवेति च कौत्सदेव । गोमूत्रप्राशनान् पृतः स्वर्गलोके
मञ्जीयते । चाराधितस्य जगतामोत्रस्य महात्मनः ।
उक्तान्तिकाले स्मरणं केशवस्य तथाप्रायात् । क्षीरस्य
प्राशनं ऋद्धं विधिनेदं अथोदितम् । कार्तिकादि
अथान्यायं कुर्व्यान्नास्यतदप्यम् । तेनैव विधिना ज-
ह्नु ! तत्र विष्णु प्रकौत्सयेत् । स याति विष्णुसा-
कोक्यं विष्णु स्मरति तत्क्षये । प्रतिभासं द्विजातिभ्यो
दद्याद्दानं यथेच्छया । सुगतिहादशीमेतां ब्रह्मानस्य यो
नरः । उपोष्येति तथा नारी प्राप्नोति त्रिविधां गतिम् ।

सुजन्महादशीव्रतं विष्णुधर्मोत्तरे “पौर्णे मासि दिते पक्षे
हादश्यां शक्रदेवते । नक्षत्रयोगे विष्णुं प्रथमं तु सम-
र्चयेत् । ततः प्रभृति विप्रेन्द्र । मासि मासि जनार्दे-
नम् । उपोषितः पूजयेत् यावत् संवत्सरं गतम् । मासि
च मासि विधिनोदितेन तस्मां तिथौ दानमिति त्रयोविधम् ।
प्राश्यां बभ्रावद्विधिवत् क्रमेण तदुच्यमानं निखिलं नि-
बोध । इतः तथा त्रीह्रियवं हिरण्यं यवाक्षममन्त्रका-
क्षपानम् । इतः पयोऽन्नं शुद्धफणिताम्बुं सुचन्दनं वस्त्र-
मनुक्रमेण । एकैकमासोक्तमष्टैकदानं गोमूत्रमप्यो हत-
मामयाकम् । द्वादधित्रीह्रियवं तिथौ च सूर्यांशुतप्तं
जनमम्बु दार्भम् ।

सुजन्मावाप्तव्रतं विष्णुधर्मोत्तरे “जेष्ठसंक्रमणे भागोः सोप-
पानो नरोत्तम ! । पूजयेद्भागवं देवं रासं शक्रप्रा यथा-
विधि । ज्येष्ठसंक्रमणे प्राप्ते तथा कृष्णञ्च पूजयेत् । तथा
मिथुनसंक्रान्तौ पूजयेद्गोमायिनम् । तथा कुंभोरसं-
क्रान्तौ वराहमपराजितम् । नरसिंहं तथा देवं सिंह-
संक्रमणे बिभुम् । कन्यासंक्रमणे देवं तथाश्विरसं य-
जेत् । तुलासंक्रमणे कूर्मं पूजयेत् भक्तिभावतः । अलि-
नसंक्रमणे कल्किं देवं संपूजयेत् नरः । भद्रसंक्रमणे बुद्धं
देवसम्पर्चयेत् बुधः । तथा मकरसंक्रान्तौ रासं दशरथात्म-
जम् । कुम्भसंक्रमणे राजन् । रासं यादवनन्दनम् । मी-
नसंक्रमणे मत्स्यं वासुदेवन्तु पूजयेत् । पटे वायंदि वा-
ह्नीयां गन्धमाल्याक्षमम्पदा । प्रादुर्भास्य नाम्ना च
च होमं कुर्यात् पादिव ! । व्रतान्ते जलधेनुन्तु कलो-
पानतृप्तमन्विताम् । अक्षयुग्मयुतां दद्यात् प्रतिभासं
मकाक्षनाम् । रात्रौ तु दीपमालाभिर्देवं प्रपूजयेत् ।
कृत्वा व्रतं वत्सरमेतदिदं स्मरन्नेषु तिथ्यंज न चापि
जन्म । प्राप्नोत्वप्राप्नोति चिरञ्च नाकं कामलप्राप्नोति
वनोद्गिरामम् ।

सुदर्शनपट्टीव्रतं गरुडपुं “अथ पट्टान्तु राजन्यः ससुपोष्य
यथाविधि । चक्रारजस्यङ्गलं कृत्वा कर्णिकायां दृढग-
नम् । दक्षेण खोद्यालानामायुधानि समर्चयेत् ।
चक्राब्जं चक्रनाभिचटिताब्जम् । “स्नानायुधानि पुरतः
प्रतिष्ठाप्य प्रपूजकः । रक्तचन्दनविद्यार्थरक्तपद्माङ्कुरै-
रपि । रक्तवस्त्रैः सुगन्धाद्यैर्भूषणादिभिरर्चयेत्”
इत्यादि ।

सुनामहादशीव्रतं बलिपुं “शृणुष्वैकमना भूप ! सुनाम-
हादशी शुभा । सर्वपापहरा स्वर्गां मुक्तिस्तुतिप्रदा-
यिका । मनसा च चिकीर्षन्ति हादशीं ये नरोत्तमाः ।
तेऽपि चोरे न पश्यन्ति पुनः सशरसागरम् । आद्यं
सर्वव्रतानां तु दैव्ययानां नृपोत्तम ! । नरैस्त्रिमिश्रकर्तव्यं
विष्णोस्तुष्टिकरं परम् । मागंशोमे शुभे मासि शुक्ल-
पक्षे व्रतव्रतः । प्रथमसुवे नृहोयाद् हादशीं विधिव-
धरः । मनोवाक्कायचेष्टाभिः सुविशुद्धो जितेन्द्रियः ।
दशम्यां नियतः स्नात्वा प्रणिपत्य जनार्दनम् । हविष्याक्ष-
कृताहारः शुचिर्भूत्वा भवेद्ब्रततो । उपविष्टो शुचौ
देशे भक्त्येहलधावनम् । उपोष्यैकादशीं सस्यक् पूजयित्वा
जनार्दनम् । सुनामहादशीं देव ! अक्षं भोष्ये परेऽहनि ।
एवं सकल्प्य नियमं प्रणम्य गरुडध्वजम् । दशम्या-
मेकभङ्गाशो संयतः संवसेज्जिगाम् । एकादश्यां ततः प्रा-
तरेकचित्तः समाहितः । पूर्वं संपूजयेत् सूर्यं ततो देवं
प्रपूजयेत्” वर्षसाध्यमिदम् ।

सुहृदहादशीव्रतम् असामहेचरसंवादे “पौषमासं तु संप्राप्य
पुष्यर्क्षे तु सुशोध्ययेत् । तस्मां रात्रौ संयतात्मा ध्यात्वा
विष्णुं मनातनम् । श्रेता गौरेकवर्णा च तस्या आराध्य
गोमयम् । अन्तरिक्षात् प्रयतितं शुचिर्भूतमवावस्यतः ।
तस्याः कृत्वाऽऽकृतीनाञ्च शतमष्टोत्तरं तिलैः । प्रतीच्यैका-
दशीं कृष्णासुपवासपरायणैः । भाव्यं नियममयुक्तैर्विधे-
भात् संवतात्मभिः । स्नात्वा भद्यां तडागे वा विष्णु
मेषाद्य चिन्तयेत् । सोवर्णकं हरिं कृत्वा रौप्यं वास
स्नमकृतः । तिलपालोपरस्थे च न्यसेत् कुम्भे
मद्व्यके” इत्यादि । “एवं यः कुरुते देवि !
सुहृदहादशीव्रतम् । नरो वा यदि वा नारी तस्य
सुखं शृणुष्व मे । दौर्भाग्यं नश्यते तस्य अपि जन्मा-
न्तराजितम् । अपि भुव्यस्य सम्पर्को जायत कारणान्-
रात् । तस्यापि न भवेद् दुःखं वैद्यम् तस्य जन्मनि” ।
सुहृदव्रतं विष्णुधर्मोत्तरे “चिरसोपपन्नं कृत्वा बोधयेत्